

สารานุกรมวัฒนธรรมไทย ภาคกลาง

เล่ม ๑๕

หม่อม - โสภีบ : การเล่น

จัดพิมพ์เนื่องใน

พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ

๕ ธันวาคม ๒๕๔๒

สารบัญ

หม่อม	๖๙๙๙	หลวงพ่อกาว วัดเกาะเกรียง, พระพุทธรูป	๗๐๓๔
หม่อมราโชทัย	๖๙๙๙	หลวงพ่อเขียน ธมมรฤชิต, พระภิกษุ	๗๐๓๔
หมาเป็นศัตรูกับแมว : นิทาน	๗๐๐๐	หลวงพ่อกุศล สวรรธมโม, พระภิกษุ	๗๐๓๖
หมาไล่ห่าน : การเล่น	๗๐๐๑	หลวงพ่อกุศล พุทธโชติ, พระภิกษุ	๗๐๓๗
หมาให้คุณ : นิทาน	๗๐๐๑	หลวงพ่อกุศล วัดพลับ, พระพุทธรูป	๗๐๓๙
หมากกินอิม : การเล่น	๗๐๐๑	หลวงพ่อดำ, พระพุทธรูป	๗๐๓๙
หมากเก็บ : การเล่น	๗๐๐๒	หลวงพ่อด่าง, พระภิกษุ	๗๐๔๐
หมากตะเกียบ : การเล่น	๗๐๐๓	หลวงพ่อดุ ดุ พระพุทธไตรรัตนนายก	๗๐๔๓
หมากรุกไทย	๗๐๐๓	หลวงพ่อกุศล สิริปัญญา, พระภิกษุ	๗๐๔๓
หมี่กรอบ	๗๐๐๙	หลวงพ่อนรสิงห์ วัดกร่าง, พระพุทธรูป	๗๐๔๔
หมี่กะทิ	๗๐๐๙	หลวงพ่อน้อย อินทสโร, พระภิกษุ	๗๐๔๔
หมუნนาฬิกา : การเล่น ดู ทอดกระทะ : การเล่น	๗๐๐๙	หลวงพ่อบาน โสนันโท, พระภิกษุ	๗๐๔๕
หมู, เรือ	๗๐๐๙	หลวงพ่อบึง, พระภิกษุ	๗๐๔๖
หมู, อนุสาวรีย์	๗๐๑๐	หลวงพ่อบุญเสริม, พระพุทธรูป	๗๐๔๗
หมูชะมวง, แกง	๗๐๑๐	หลวงพ่อบุญ วัดชะมวง, พระภิกษุ	๗๐๔๙
หมู่บ้านทำกลอง	๗๐๑๐	หลวงพ่อบุญ วัดราษฎร์, พระพุทธรูป	๗๐๔๙
หยัด ช้างทอง, นาย	๗๐๑๑	หลวงพ่อบุญ, พระพุทธรูป จังหวัดพิจิตร	๗๐๕๐
หริภุญชัย, โคลงนิราศ	๗๐๑๓	หลวงพ่อบุญ วัดสองพี่น้อง, พระพุทธรูป	๗๐๕๒
หริ่ม : อาหาร	๗๐๑๖	หลวงพ่อบุญ วัดสิงห์, พระพุทธรูป	๗๐๕๓
หลน	๗๐๑๖	จังหวัดปทุมธานี	
หล่มเก่า, อำเภอบึง	๗๐๑๗	หลวงพ่อบุญ สุวัฒน์โชติ, พระภิกษุ	๗๐๕๓
หล่มสัก, อำเภอบึง	๗๐๑๙	หลวงพ่อบุญ วัดบ้านแหลม, พระพุทธรูป	๗๐๕๖
หลวง, เขา	๗๐๒๓	หลวงพ่อบุญ วัดไร่ขิง ดู ไร่ขิง, วัด	๗๐๕๘
หลวงปู่แดง, พระภิกษุ	๗๐๒๕	หลวงพ่อบุญ ศิลปิน, พระพุทธรูป	๗๐๕๘
หลวงปู่โต ดู พระพุฒาจารย์ (โต)	๗๐๒๗	หลวงพ่อบุญ เศียรนคร, พระพุทธรูป	๗๐๕๙
พรหมรังสี, สมเด็จ		หล่อพระ	๗๐๖๐
หลวงปู่เทียน, พระภิกษุ	๗๐๒๗	หลัก, เกาะ	๗๐๗๓
หลวงปู่ศุข (วัดมะขามเฒ่า), พระภิกษุ	๗๐๒๗	หลักเมือง	๗๐๗๔
หลวงพ่อกุศล ดู ทำพระ, วัด	๗๐๓๒	หลักเมืองกรุงเทพฯ, ศาล	๗๐๘๓
หลวงพ่อกุศล, พระภิกษุ	๗๐๓๒	หลักเมืองสุพรรณบุรี, ศาล	๗๐๘๘
หลวงพ่อกุศล, พระภิกษุ	๗๐๓๓	หลักสี่, เขต	๗๐๙๐

กล้วย	๗๐๙๒	หันตรา, ขนม	๗๑๕๕
หลามข้าว ดู ข้าวหลาม	๗๐๙๒	หัวก้อย : การเล่น	๗๑๕๕
หลุมเมือง : การเล่น	๗๐๙๒	หัวโชน	๗๑๕๕
หลุมเมือง, โบราณสถาน	๗๐๙๒	หัวโชนเรือ	๗๑๖๖
ห้วงยาง : การเล่น	๗๐๙๓	หัวตาล, แกง	๗๑๖๙
หวน ดาลวันนา, นาย	๗๐๙๓	หัวตาลลอยน้ำตาล	๗๑๖๙
ห้วยกระเจา, กิ่งอำเภอ	๗๐๙๕	หัวปลี, ยำ	๗๑๖๙
ห้วยขมิ้น, น้ำตก	๗๐๙๘	หัวเมือง, วัด ดู นครสวรรค์, วัด	๗๑๗๐
ห้วยขาแข้ง, เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	๗๐๙๘	หัวล้านทั้งห้า : นิทาน	๗๑๗๐
ห้วยขวาง, เขต	๗๑๐๔	หัวหมูไถนา : นิทาน	๗๑๗๐
ห้วยเขน, วัด	๗๑๐๖	หัวหิน, อำเภอ	๗๑๗๐
ห้วยคต, อำเภอ	๗๑๐๘	หางยาว, เรือ	๗๑๗๙
ห้วยป่าแดง, อ่างเก็บน้ำ	๗๑๑๐	หางหงส์	๗๑๘๐
ห้วยยาง, น้ำตก	๗๑๑๐	หาดเสี้ยว, วัด	๗๑๘๑
หอกทอง	๗๑๑๒	หิริญญาราม, วัด	๗๑๘๔
หอการค้าไทย, มหาวิทยาลัย	๗๑๑๔	หีบรำ	๗๑๘๔
หอจดหมายเหตุแห่งชาติ	๗๑๑๖	หึ่ง : การเล่น ดู ไม้หึ่ง : การเล่น	๗๑๘๕
หอไตร	๗๑๑๘	หิม : การเล่น ดู ไม้หิม : การเล่น	๗๑๘๕
หอไทยนิทัศน์	๗๑๑๘	หุ่นกรมพระราชวังบวรวิไชยชาญ	๗๑๘๖
หอพระปริตร	๗๑๒๔	หุ่นกระบอก	๗๑๘๘
หอพระสมุทวชิรญาณ	๗๑๒๕	หุ่นกระบอกคณะแม่สาย	๗๒๐๒
หอรบม้ง	๗๑๒๙	หุ่นกระบอกคณะรำไพนาฏศิลป์ ดู	๗๒๐๒
หอรัษฎากรพิพัฒน์	๗๑๓๔	หุ่นกระบอกคณะแม่สาย	
หอวิชาฐานุสรณ์	๗๑๓๗	หุ่นหลวง	๗๒๐๒
หอวัฒนธรรมจังหวัดอุดรดิษฐ์	๗๑๓๙	หูช้าง, ขนม	๗๒๐๗
หอศาสตราคม	๗๑๔๐	หูค	๗๒๐๗
หอสมุดแห่งชาติ	๗๑๔๑	เห่กล่อม, พระราชพิธี	๗๒๐๗
หอเสถียรธรรมปริตร	๗๑๔๘	เหม เวชกร, นาย	๗๒๐๘
หอหลวง	๗๑๔๙	เห็ดแขวก	๗๒๑๓
ห่อหมก	๗๑๕๐	เห็ดโคน	๗๒๑๔
หอยคอง	๗๑๕๑	เห็ดปลวก ดู เห็ดโคน	๗๒๑๕
หอยแมลงภู่ออก	๗๑๕๑	เห็ดสารท ดู เห็ดโคน	๗๒๑๕
หันคา, อำเภอ	๗๑๕๑	เห็นกงจักรเป็นดอกบัว : สำนวน	๗๒๑๕

เหล็กน้ำพี้	๗๒๑๖	ไหว้ครูดนตรีไทย, พิธี	๗๒๖๔
เหล็กไหล	๗๒๑๗	ไหว้ครูและครอบโขนละคร, พิธี	๗๒๗๑
เหนี่ยว คุริยพันธ์ุ, นาย	๗๒๑๗	ไหว้ครูโหราศาสตร์	๗๒๗๕
เหนื่อ, วัด คุ เทวสังฆาราม, วัด	๗๒๑๘	ไหว้พระแทนศิลาอาสน์ : ประเพณี	๗๒๗๖
แห่เจ้าพ่อ-เจ้าแม่ปากน้ำโพในเทศกาลตรุษจีน : ประเพณี	๗๒๑๘	ไหว้แม่ย่านางเรือ : ประเพณี	๗๒๗๗
		อ.ร.ด.	๗๒๘๐
แห่เจ้าพ่อหลักเมืองจังหวัดสมุทรสาคร : ประเพณี	๗๒๒๔	อ.อุดาการ	๗๒๘๐
		องคต	๗๒๘๒
แห่นางแมว : ประเพณี	๗๒๒๔	องคตพุดหาง, สำนัก	๗๒๘๒
แห่น้ำขึ้นโรง : ประเพณี	๗๒๒๖	องค์กรักษ์, อำเภอ	๗๒๘๓
แห่นม คุ แห่ทางหงส์ : ประเพณี	๗๒๒๗	องค์การสวนสัตว์	๗๒๘๘
แห่พระพุทธรูปสามพี่น้อง : ประเพณี	๗๒๒๗	องบะ, ถ้ำ	๗๒๙๓
แห่ทางหงส์ : ประเพณี	๗๒๒๗	อธิบดีอักษร, กลบท	๗๒๙๓
แห่มลึงกา : สำนัก	๗๒๒๙	อธิก สวัสดิ์มงคล, นาย	๗๒๙๔
แหล่งโบราณคดีบ้านหลุมเข้า	๗๒๓๐	อนันตสมาคม, พระที่นั่ง	๗๒๙๕
แหล่งโลหะกรรมสมัยโบราณ	๗๒๓๑	อนุชิตชาญไชย, พระยา	๗๓๐๐
แหลมงอบ, อำเภอ	๗๒๓๕	อนุมานราชธน, พระยา	๗๓๐๑
แหลมสิงห์, อำเภอ	๗๒๓๘	อนิรุทธคำจันท์	๗๓๐๔
แหวนปู แหวนปลา	๗๒๔๑	อนุสาวรีย์นายดอก นายทองแก้ว	๗๓๐๖
แหวนพิรอด	๗๒๔๒	อบ ไชยวสุ, นาย	๗๓๐๖
แห้วหมู	๗๒๔๒	อบไอน้ำ	๗๓๐๘
โหราศาสตร์	๗๒๔๒	อภิรักษ์ราช, บทละคร	๗๓๐๙
โห้โหลว คุ เตออั้งไ้	๗๒๔๗	อภิญาณธาดุ	๗๓๑๐
โหมโรง, เพลง	๗๒๔๗	อยุธยาอนุสรณ์, โรงเรียน	๗๓๑๐
โหมด ว่องสวัสดิ์, นาย	๗๒๔๙	อยุธยาวิทยาลัย, โรงเรียน	๗๓๑๑
โหยนโหย่ว, เพลง	๗๒๕๒	อรชุน คุ ถนอม มหาเปารยะ	๗๓๑๔
ใหญ่จอมปราสาท, วัด	๗๒๕๒	อรัญประเทศ, อำเภอ	๗๓๑๔
ใหญ่ชัยมงคล, วัด	๗๒๕๔	อริยวงศาตถญาณ (วาสน์ วาสโน),	๗๓๒๐
ใหญ่ทักษิณาราม, วัด	๗๒๕๖	สมเด็จพระ	
ใหญ่ราชคราม, เกาะ	๗๒๕๘	อรุณราชวราราม, วัด	๗๓๒๒
ใหม่, วัด คุ นิเวศน์ธรรมประวัติ, วัด	๗๒๕๙	อลงกรณ์เจดีย์	๗๓๓๓
ไหว้, การ	๗๒๕๙	อโศกธรรมสาร, พระครู	๗๓๓๔
ไหว้ครูแพทย์แผนไทย, พิธี	๗๒๖๑	ออกฮ้อยปะจู้ : ประเพณี	๗๓๓๕

อ้อย : พืช	๗๓๓๖	อิหร่านราชธรรม, นิตาน	๗๔๐๐
อ้อยเผา	๗๓๓๘	อิเหนา, นิราศ	๗๔๐๓
อักษรโกศล, กลบท	๗๓๓๘	อิเหนา, บทละคร	๗๔๐๕
อักษรกลอนตาย, กลบท	๗๓๓๘	อิเหนาคำฉันท์	๗๔๑๐
อักษรบริพันธ์, กลบท	๗๓๓๙	อิฐ, การทำ	๗๔๑๒
อักษรล้วน, กลบท	๗๓๓๙	อิฐมอญ	๗๔๑๘
อักษรสลัป, กลบท	๗๓๔๐	อินโดนีเซีย, มัสยิด	๗๔๑๘
อักษรสลัปล้วน, กลบท	๗๓๔๐	อินทรีบุรี, อำเภอ	๗๔๑๘
อักษรสังวาส, กลบท	๗๓๔๑	อินทาทิกร, กลบท	๗๔๒๔
อั้งยี่	๗๓๔๑	อิสริฎาณภายิต	๗๔๒๔
อจกลับ	๗๓๔๙	อิสรา อมันตกุล, นาย	๗๔๒๕
อัญชัน	๗๓๕๐	อีกุบอิกับ : การเล่น	๗๔๒๗
อัตรราชหะวะ	๗๓๕๐	อีชีดอีเขียน : การเล่น	๗๔๒๗
อัมพวันเจติยาราม, วัด	๗๓๕๑	อีจู้	๗๔๒๘
อัมพวา, อำเภอ	๗๓๕๒	อีแซว, เพลง	๗๔๒๘
อัสวลักษณะ, ตำรา	๗๓๕๙	อีตัก : การเล่น	๗๔๓๕
อัสสัมชัญ, โรงพิมพ์	๗๓๖๑	อีเนย	๗๔๓๕
อัสสัมชัญ, โรงเรียน	๗๓๖๓	อีแป้ ดู อีแฟ้ม	๗๔๓๖
อัสสัมชัญ, อาสนวิหาร	๗๓๖๖	อีแป้ ดู อีแฟ้ม	๗๔๓๖
อัสนี พลจันทร์, นาย	๗๓๖๘	อีแปบ ดู อีแฟ้ม	๗๔๓๖
อากาศคำเกิง ทรัพย์สิน, หม่อมเจ้า	๗๓๗๑	อีโผลก : ของเล่น	๗๔๓๖
อาคม สายาคม, นาย	๗๓๗๒	อีโผลก ดู อีโผลก : ของเล่น	๗๔๓๗
อajaan	๗๓๗๖	อีแฟ้ม	๗๔๓๗
อาจารย์ทอง : นิตาน	๗๓๗๖	อีเหนียว	๗๔๓๗
อาบู่หะซัน, เสภา	๗๓๗๘	อุตม อุตากร ดู อ.อุตากร	๗๔๓๗
อาราม	๗๓๗๙	อุทัย, อำเภอ	๗๔๓๘
อาหารการกินในภาคกลาง	๗๓๗๙	อุทัยธานี, จังหวัด	๗๔๔๓
อ่างทอง, จังหวัด	๗๓๘๗	อุทาน, คำ	๗๔๕๗
อ่างทองวรวิหาร, วัด	๗๓๙๗	อุทิส นาคสวัสดิ์, ดร.	๗๔๕๘
อาบน้าก่อนกา : ประเพณี	๗๓๙๙	อุบาทว์ : ความเชื่อ	๗๔๕๙
อ้ายจิก ดู ปลัดจิก	๗๓๙๙	อุณรุท, บทละคร	๗๔๖๒
อ้ายเข้าอ้ายโง	๗๔๐๐	อุณรุทร้อยเรื่อง	๗๔๖๔
อ้ายโมง	๗๔๐๐	อุตรดิตถ์, จังหวัด	๗๔๖๕

อุตสาหกรรม, กระทรวง	๗๔๗๕	เอี่ยมจิ้น, เรือ	๗๕๐๐
อุปกิตศิลปสาร, พระยา	๗๔๗๖	เอื้อ สุนทรสนาน, นาย	๗๕๐๑
อุปกุต, พระ	๗๔๗๗	เอือน	๗๕๐๕
อุ้มผาง, อำเภอ	๗๔๗๘	แอก	๗๕๐๕
อุ้มพระดำน้ำ : ประเพณี	๗๔๘๒	แอกน้อย	๗๕๐๕
อุ้มพระสร่งน้ำ ดู อุ้มพระดำน้ำ : ประเพณี	๗๔๘๔	แอ้วเกล้าชอ, เพลง	๗๕๐๕
อุ้มพระอาบน้ำ ดู อุ้มพระดำน้ำ : ประเพณี	๗๔๘๔	โอบป่าติเก	๗๕๐๖
อุษณา เพลงธรรมชาติ	๗๔๘๔	โอดะพ้อ ดู ระเบง	๗๕๐๖
อุตะเกา, เมือง	๗๔๘๕	โอดนอ, เพลง ดู แอ้วเกล้าชอ, เพลง	๗๕๐๖
อุทอง, อำเภอ	๗๔๘๘	โื้อ้, เพลง	๗๕๐๗
เอเชียอาคเนย์, มหาวิทยาลัย	๗๔๙๑	โื้อ้เอื้อหารราย	๗๕๐๗
เอราวัณ, ช้าง	๗๔๙๒	โือก, เพลง	๗๕๐๗
เอราวัณ, น้ำตก	๗๔๙๒	โือกการแข่งน้ำ, ลิลิต	๗๕๐๘
เอกสารตัวเขียนที่พบใน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	๗๔๙๔	โื้อ้เป้, เพลง	๗๕๑๑
เอกสารตำนานในภาคกลาง	๗๔๙๖	ฮินเลเล, เพลง	๗๕๑๒
เอางาน	๗๔๙๙	ฮี้แลร์, เจษฎาจารย์	๗๕๑๒
เอาเถิด	๗๕๐๐	แฮ่กิ้น	๗๕๑๔
		โฮกปี้บ : การเล่น	๗๕๑๔